

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол від № 5 від 29.03.2021 року

Голова Приймальної комісії

Віктор ОГНЕВ'ЮК

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ З ЕКОНОМІКИ**

Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність:	051 «Економіка»
На основі:	ОКР «Молодший спеціаліст»

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри фінансів та економіки
Протокол від «10» лютого 2021 р. № 2

Завідувач кафедри

Ольга СОСНОВСЬКА

КИЇВ – 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахових випробувань зі спеціальності 051 «Економіка» (далі – Програма) є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою фінансів та економіки факультету інформаційних технологій та управління на основі Освітньо-професійної програми 051.00.01 «Економіка міста. Урбаністика» першого бакалаврського рівня освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Фахові випробування проводяться за основними дисциплінами навчального плану підготовки абітурієнтів на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст».

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на третій курс спеціальності 051 «Економіка».

Мета фахових випробувань – перевірка теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» і відповідності її вимогам підготовки студента III курсу спеціальності 051 «Економіка».

Вступне фахове випробування проводиться у формі комп'ютерного тестування, що здійснюється протягом 80 хвилин, яке дозволить встановити рівень підготовки абітурієнта та його потенціал і можливості для навчання на спеціальності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Кількість балів (max – 200)	Критерії
180 – 200	Виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
160 – 179	Виставляється за ґрунтовні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
140 – 159	Виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
120 – 139	Виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
100 – 119	Виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладання, за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
1 – 99	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Тема 1. Сутність ринкової економіки

Сутність ринкової економіки. Функції ринку та структура ринку. Класифікація ринків: ринок праці, ринок засобів виробництва, ринок нерухомості, ринок товарів споживання та послуг, фінансовий ринок, ринок інтелектуального капіталу, ринок інформації. Ринкова інфраструктура. Особливості становлення ринкових відносин в Україні.

Тема 2. Конкуренція: її сутність, види і роль у ринковій економіці

Сутність поняття «конкуренція». Конкуренція продавців і покупців як конкурентна боротьба. Види конкуренції: досконала (чиста) та недосконала; внутрігалузева та міжгалузева; монополістична та олігополістична; цінова та нецінова. Захист суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції. Антимонопольно-конкурентна політика в Україні.

Тема 3. Основи підприємництва

Підприємництво як сучасна форма господарювання. Характеристика суб'єктів та об'єктів підприємницької діяльності. Принципи, складові та функції підприємництва. Форми та види підприємництва. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки у підприємницькій діяльності.

Тема 4. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.

Види підприємств, їх характеристика. Господарська діяльність та ознаки її здійснення. Підприємство як суб'єкт господарювання. Класифікація підприємств. Об'єднання підприємств. Форми добровільного й інституційного об'єднання підприємств та організацій: мета їх створення, особливості та ефективність діяльності.

Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.

Продуктивність праці: поняття та види. Методи розрахунку продуктивності праці. Фактори підвищення продуктивності праці на підприємстві. Показники стану та руху персоналу на підприємстві.

Організація оплати праці на підприємстві. Форми і системи оплати праці.

Сутність категорій: трудові ресурси, персонал; категорії персоналу; професія; спеціальність; кваліфікація; структура; чисельність персоналу; кадрова політика; оцінка персоналу; продуктивність праці; трудомісткість.

Тема 6. Основний капітал

Основний капітал, основні засоби підприємства: розрахунок амортизаційних відрахувань із застосуванням різних методів. Оцінка стану та показники використання основних засобів підприємства.

Тема 7. Оборотний капітал

Оборотні кошти підприємства: аналіз структури; розрахунок нормативів окремих елементів оборотних коштів; визначення необхідного розміру оборотних коштів за різних умов господарювання; розрахунок показників використання оборотних коштів підприємства.

Тема 8. Інтелектуальний капітал

Сутність інтелектуального капіталу. Нематеріальні ресурси та активи підприємства. Оцінка та шляхи підвищення ефективності використання інтелектуального капіталу підприємства.

Тема 9. Інвестиції

Сутність інвестицій. Капітал, реальні та фінансові інвестиції. Джерела фінансування інвестицій. Врахування фактору часу в інвестиційних розрахунках. Показники ефективності реальних та фінансових інвестицій.

Тема 10. Витрати підприємства і ціни на його продукцію

Поняття витрат та їх класифікація. Собівартість продукції (робіт, послуг). Кошторис витрат на виробництво. Калькулювання собівартості продукції. Методи калькулювання: нормативний, попередільний, позамовний, ABC-метод, «директ-костинг», «стандарт-костинг». Показники витратності виробництва. Резерви зниження витрат на підприємстві. Ціни на продукцію (роботи, послуги) підприємства. Прямі та непрямі податки. Методи ціноутворення на підприємстві.

Тема 11. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання

Поняття про дохід і прибуток. Класифікація видів прибутку підприємств. Методика визначення фінансового результату. Чинники впливу на величину прибутку. Показники ефективності діяльності підприємства. Показник рентабельності. Точка беззбитковості та запас фінансової міцності підприємства.

Тема 12. Підприємство в умовах циркулярної економіки.

Поняття та основні принципи циркулярної економіки. Ощадливе ставлення до ресурсів. Зміна споживацької поведінки. Зміни у технологіях виробництва. Поводження із відходами. Дослідження, які були проведені на вимогу Римського клубу, присвячені висвітленню переваг циркулярної економіки на сучасному етапі розвитку суспільства.

Тема 13. Закономірності розвитку світового господарства

Поняття та структура сучасного світового господарства. Міжнародний поділ праці. Формування світового ринку. Інтернаціоналізація виробництва та капіталу. Основні етапи становлення та розвитку світового господарства. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

Тема 14. Економічні аспекти глобальних проблем

Причини виникнення та соціально-економічна сутність глобальних проблем. Основні глобальні проблеми та їх класифікація. Шляхи розв'язання глобальних проблем.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ВСТУПНИХ/ФАХОВИХ ВИПРОБУВАНЬ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «Економіка», III курс

1. Розкрийте сутність та роль ринкової економіки.
2. Назвіть та охарактеризуйте види ринків.
3. Охарактеризуйте ринкову інфраструктуру.
4. Дайте характеристику особливостям становлення ринкових відносин в Україні.
5. Охарактеризуйте сутність поняття «конкуренція».
6. Розкрийте сутність конкуренції продавців і покупців як конкурентної боротьби.

7. Охарактеризуйте захист суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції.
8. Охарактеризуйте підприємництво як сучасну форму господарювання.
9. Дайте характеристику суб'єктам та об'єктам підприємницької діяльності.
10. Розкрийте сутність форм та видів підприємництва.
11. Розкрийте зміст договірних взаємовідносин та партнерських зв'язків у підприємницькій діяльності.
12. Охарактеризуйте підприємство як суб'єкт господарювання.
13. Наведіть види та класифікацію підприємств.
14. Охарактеризуйте об'єднання підприємств.
15. Дайте характеристику продуктивності праці: поняття та види.
16. Наведіть формули розрахунку показників стану та руху персоналу на підприємстві.
17. Дайте характеристику організації оплати праці на підприємстві, формам і системам оплати праці.
18. Охарактеризуйте поняття основного капіталу та основних засобів підприємства.
19. Наведіть розрахунок амортизаційних відрахувань із застосуванням різних методів.
20. Наведіть формули для проведення оцінки стану та показників використання основних засобів підприємства.
21. Охарактеризуйте поняття «Оборотні кошти підприємства», наведіть їх склад та структуру.
22. Наведіть формули для проведення розрахунків нормативів окремих елементів оборотних коштів.
23. Розкрийте сутність інтелектуального капіталу.
24. Охарактеризуйте нематеріальні ресурси та активи підприємства.
25. Розкрийте сутність поняття «інвестиції» та наведіть їх види.
26. Охарактеризуйте джерела фінансування інвестицій.
27. Наведіть формули для оцінки ефективності реальних та фінансових інвестицій.
28. Охарактеризуйте методичний підхід щодо врахування фактору часу в інвестиційних розрахунках.
29. Розкрийте сутність поняття витрат підприємства та наведіть їх класифікацію.
30. Наведіть склад собівартості продукції (робіт, послуг) та кошторису витрат на виробництво.
31. Охарактеризуйте методи калькулювання: нормативний, попередільний, позамовний.
32. Розкрийте сутність поняття про дохід і прибуток підприємства.
33. Наведіть схему формування чистого прибутку на підприємстві.
34. Наведіть формули для розрахунку показників ефективності діяльності підприємства.
35. Розкрийте сутність показника рентабельності, наведіть формули для розрахунку різних видів рентабельності.

36. Охарактеризуйте поняття та наведіть основні принципи циркулярної економіки.
37. Охарактеризуйте сучасні проблеми інтеграції України у світове господарство.
38. Охарактеризуйте сучасний розвиток міжнародного поділу праці.
39. Назвіть причини виникнення та охарактеризуйте соціально-економічну сутність глобальних проблем.
40. Опишіть основні сучасні глобальні проблеми людства та приведіть їх класифікацію.
41. Охарактеризуйте шляхи розв'язання глобальних проблем.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. К.: Кондор Видавництво, 2016. 378 с.
2. Економіка України в умовах глобалізації: підручник / [Федоренко В.Г., Лагутін Г.В., Воронкова Т.Є., Рижаківа Г.М., Денисенко М.П., Лойко В.В., Федоренко С.В., Кінах Н.В., Пінчук Ю.Б., Федоренко М.С., Воронков І.В., Палиця С.В., Малихіна О.М., Юрченко В.В., Ігнатенко Г.В., Гуцало А.В.]; за ред. В.Г. Федоренка, Г.В. Лагутіна, Т.Є. Воронкової, Г.М. Рижаківої. К.: КНУБА, 2015. 302 с.
3. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання-Прес, 2008. 719 с.
4. Економічна теорія. Макроекономіка: підручник / За ред. В. М. Тарасевич. К.: Знання, 2012. 208 с.
5. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Х.: ХНАДУ, 2018. 292 с.
6. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посібн. К.: КНУТД, 2015. 267 с.
7. Макро- і мікроекономіка: теоретичні аспекти. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / за науковою ред. проф. Федоренка В.Г., проф. Денисенка М.П. К.: Алерта, 2013. 728 с.
8. Мікроекономіка [Текст]: Навчальний посібник. Частина 1 / [уклад.: Н.М. Нілова, Т.О. Семененко, Т.І. Гончарук, Д.В. Олексіч]; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» м. Суми, 2014. 170 с.
9. Мочерний С.В. Економічна теорія [Текст]: навчальний посібник. Київ: Академія, 2008. 639 с.
10. Макроекономіка: базовий курс: навч. посіб. / [проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т.Ф. Куценко, доц. Н.В. Федірко та ін.]. К.: КНЕУ, 2016. — 246 с.

Допоміжна

1. Кравчук Ю.Б. Макроекономіка: підручник. Харків: ХНБУС, 2016. 253 с.
2. Лойко В. В., Зателепа А. І. Аналіз сучасного розвитку підприємств міста Києва в умовах євроінтеграції. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7027>.
3. Лойко В.В., Семенюк А.С. Податок на додану вартість та його вплив на господарську діяльність підприємств [Електронний ресурс]. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 20. URL: <http://global-national.in.ua/issue-20-2017>.
4. Рамський А.Ю., Лойко В.В. Проблема бідності працюючого населення в Україні. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. № 4 (52). С. 78-85.
5. Лойко В.В., Рамський А.Ю., Лойко Д.М. Формування інноваційного потенціалу національної економіки та розвиток ринку стартапів // Концепти інноваційного розвитку підприємництва [Текст]: [Монографія] / За заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В. В.; Національний університет «Києво-Могилянська академія». К.: Інтерсервіс, 2018. С. 83-91.
6. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ, «Лілея-НВ». 2015. 348 с.
7. Мікроекономіка: конспект лекцій / укладачі: Ю. М. Петрушенко, О. В. Дудкін, Н. М. Костюченко. Суми: Сумський державний університет, 2013. 206 с.
8. Поплавська Ж.В. Мікроекономіка. Теорія і практика української економіки: навч. Посібник. К.: Алерта, 2016. 284 с.
9. Макроекономіка. Навч. Посібник / За ред. Г. М. Пилипенко. 3-тє вид. перероб. і доп. Д.: Національний гірничий університет, 2009. 193 с.
10. Фінансові механізми інноваційного економічного розвитку України в умовах євроінтеграції: монографія / за ред. В.В. Лойко, А.Ю. Рамського. К.: КУБГ, 2019. 252 с.